

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. Proæm. II. De Natura Virtutum Theologicarum in genere, & objecto
Attributionis Fidei in Specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

formale fidei, & tamen non est supernaturalis, nisi præsuppositivè.

20. Ex hæcenus dictis facile colligitur, quamnam dicantur esse supernaturalia quoad modum. Nempe illa, quæ quidem quoad entitatem suam possunt esse debita naturæ, & ideo sunt simpliciter naturalia quoad substantiam, seu intrinsicè, in his tamen circumstantijs nullo modo sunt debita naturæ, quia ut sic sumpta involvunt aliquid simpliciter supernaturale & indebitum: v. g. rosa producta in hyeme, vnio animæ cum corpore post factam separationem &c.

21. Hujusmodi supernaturalitatem habent motiva credibilitatis extrinseca, & quæ per sensus movent intellectum ac determinant ad Judicium evidens credibilitatis. Immo hujusmodi supernaturalitatem habet locutio parochi, quæ defacto derivata est à Decreto Dei supernaturali, quo revelavit immediatè aliquod Mysterium Prophetis in hunc finem vt ad posteros omnes perveniret. Vnde talis locutio differt extrinsecè & quoad modum à locutione simillima, qua parochus idem diceret ex suo cerebro, vel in casu quo nulla vera revelatio præcessisset, aut ab ea non fuisset derivata. Vnde sufficit, vt circa talem locutionem defacto detur in Rusticis alijsque simplicibus actus fidei quoad substantiam supernaturalis, vt pluribus defendam infra, contra doctrinam de Discerniculo jam supra insinuatam.

CONTROVERSIA

PROÆMIALIS SECUNDA.

De Natura Virtutum Theologicarum in genere, & objecto attributionis Fidei in Specie.

22. Solutio Virtus Theologica in genere definiri Scum Magistro Sent: & S. Thoma, quod sit: Habitus infusus per se, quo bene disponimur in ordine ad vltimum finem, cuius objectum formale sit Deus vt auctor supernaturalium.

Dari in hominibus Iustis tres Virtutes Theologicas, Fidem, Spem & Charitatem, colligitur efficaciter ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 7. Nam cum cap. 6. dixisset, nos ad gratiam disponi per actus Fidei Spei & Charitatis, deinde c. 7. addit, in Iustificatione infundi Fidem Spem & Charitatem; quod non esset verum vniversaliter, si non infunderentur Habitus: non enim omnis qui iustificatur, dum iustificatur, elicit actum Fidei, Spei, & Charitatis, v. g. qui baptizatur, absoluitur, inungitur, in amentia constitutus, præmissis debitis dispositionibus.

23. Porro in hoc dogmate definiendo secutum est Tridentinum antiquiorem definitionem Concilij Moguntini c. 7. vbj non solum definitur, hæc dona infundi, sed in homine iusto permanere: Permanentia autem non verificatur in actibus sed in Habitibus. Vnde plerique Theo-

logi jam docent, horum habituum infusorum esse certam de fide.

24. De ratione Virtutis Theologicæ, vt habeat pro motivo Deum sub conceptu aliquo proprio Dei, ita quidem vt ex modo tendenti & appetendi suum objectum, præferat Deum omnibus illis motivis, quæ possunt cum tali motivo pugnare: v. g. Fides habet pro motivo formali Deum vt Veracem, & sub hoc conceptu præferit Deum omnibus motivis, quæ possunt huc nunc suadere contrarium illi ad quod credendum movet Dei Veracitas. Charitas præferit Deum omnibus quæ pugnant cum amicitia Dei. De Spe quomodo illud verificetur, pendet ab explanatione objecti formalis Spei, in quo DD. non conveniunt, vt suo loco videbimus.

25. Conveniunt etiam Virtutes Theologicæ in hoc, quod per actus graviter peccaminosos oppositos destruantur & expellantur, vt tradunt Theologi contra Durandum. Et quidem de habitu Fidei est satis clarè definitum in Tridentino sess. 6. c. 15. vnde à paritate rationis de causis idem dicendum est. Neque tamen hæc expulsiō sit merè ex arbitrio Dei, sed extrinseca & naturalis quadam contrarietate, quidquid sit an de potentia absoluta consistere possint. Ratio colligitur ex alibi dictis. Si enim destruerentur solum ex arbitrio Dei, hæc destructio esset violenta habitibus, & contra ipsorum exigentiam naturalem, sicut esset destructio animæ rationalis. Omne enim Ens permanens ex natura sua tamdiu potest permanere, quamdiu non ponitur aliquid contrarium exigens destructionem illius: ergo in peccatum Infidelitatis non exigit destructionem habitus fidei, habitus potest conservari non obstante peccato Infidelitatis: ergo destructio est contra illius exigentiam, adeoque miraculosa: atqui huiusmodi miracula non sunt asserenda, vt alibi probatum est.

26. Quod attinet ad ordinem traditionis de Virtutibus Theologicis, hæc tenent à Theologis observatum, hæc illius est ratio. Inter Virtutes Theologicas hoc est discrimen, quod Fides possit manere sine Spe & Charitate: non enim expellitur Habitus Fidei nisi per peccatum fidei contrarium, cuiusmodi non sunt alia peccata mortalia, ne quidem peccatum Desperationis, sed solum peccatum Incredulitatis: At verò Spes & Charitas non possunt manere sine Fide; & ideo per peccatum Incredulitatis expelluntur omnes habitus, & actus Incredulitatis est etiam contrarius Spei & Charitati quidem, quia huic opponitur omne peccatum mortale: Spei verò, quia Fides est fundamentum Spei: vnde, licet qui desperat possit adhuc credere, non potest tamen sperare, qui non credit. Ergo à primo ad vltimum est ratio non credit. Accedit, quod cur tractetur Fides primo loco. Accedit, quod actus Fidei præsupponatur ad actum Spei & Charitatis, ergo etiam ex hoc capite vendicatur sibi pri-

mutum locum. Et hinc ex iisdem rationibus Spes est tractanda ante Charitatem. Accedendo ergo ad tractationem Fidei.

Controversia præliminaris est, quodnam sit objectum attributionis Fidei. Pro cuius resolutione

27. Observandum est primò, vocabulum *Fides* varias habere acceptiones, quarum decem enumerat Valentia: præcipuè illarum conveniunt Analogicè in hoc prædicato, quod est: *Inniti veritati alterius*. v.g. *Fiducia* dicitur *Fides*, quia fiduciam habens innititur Veritati promissionis, & veritati promittentis: & eodem sensu dicitur promissor servare fidem verificando promissionem, cuius veritati promissarius innitebatur. Item *Confidentia* dicitur *Fides*, quia qui fidit amico, innititur veritati illius apparentiæ quam habet de benevolentia amici. Item *Confidentia* etiam dicitur *Fides*, juxta illud Apostoli: *quod non est ex fide peccatum est*: ad Rom. 14. ut bene notavit Pallav: quo sensu dicitur quis agere bonâ fide, quando innititur apparentiæ honestatis objecti, seu illi opinioni speculativæ, quam habet de honestate objecti.

28. Denique propriissimè loquendo *Fides* est assensus præstitus propter auctoritatem loquentis. Ad quem actum quatuor requiruntur. 1. Ut alter cui dicimur credere, loquatur; hoc est, ponat talia signa, quibus sufficienter explicet suum conceptum mentis de aliqua re. 2. Ut credens percipiat, ea signa esse ab altero posita in eum finem, ut explicet suam mentem. 3. Ut de loquentis veracitate habeamus aliquam existimationem. 4. Ut etiam habeamus aliquam existimationem, quod non soleat falli, ob suam rerum peritiam: & quod major vel minor est de his existimationibus, eo facilius aut difficilius alteri credimus.

29. Hoc itaque sensu *Fides* Theologica non est *Fiducia* nostrorum Hæreticorum de peccatis remittendis per Christum, conjuncta cum assensu firmo de iisdem jam remissis, sed est simpliciter actus intellectualis, quo credimus aliquid propter revelationem seu locutionem Dei summe veracem.

Recolendum est deinde ex Philosophia, objectum materiale alicujus habitus speculativi dici illud cui assentimur propter aliud, illud verò propter quod assentimur, dici objectum formale, seu motivum assentiendi. Ulterius, objectum materiale aliud est incomplexum, nempe vel subiectum, vel prædicatum illius objecti cui assentimur propter motivum, aliud verò complexum, nempe tota propositio objectiva. Præterea objectum materiale aliud est & dicitur: *Communitatis*, seu aggregatum ex omnibus illis objectis particularibus, quibus assentimur: & aliud est objectum *Attributionis*, scilicet, quod non præcisè consideratur à tali habitu in ordine ad cognoscendum aliud objectum ejusdem habitus, sed consideratur etiam per se, ita ut à tali habitu possit in illo fusi.

30. Et quidem attendendo id, quod jam communius in hac provincia tradunt Philosophi, hoc quod est: *esse objectum attributionis* in aliquo habitu, non est prædicatum adæquatè intrinsecum & essentialè, sicut nec: *esse objectum attributionis*: sed sunt denominationes extrinsecæ, provenientes ab intentione primorum Sapientum, qui Scientiarum, aliorumque habituum divisionem instituerunt, & cuius assignarunt certam objectorum latitudinem: ita quidem, ut aliquorum consideratio per se intenderetur ab illis, qui talem Scientiam aut artem profiterentur, alia verò non per se, sed præcisè propter aliud melius cognoscendum. Hanc doctrinam quam olim docuerat Card. de Lugo, supponit hic ex sua Dialectica P. Mart. de Ripalda sect. 2. his verbis. *Objectum attributionis Scientiæ non definitur ex intrinseco conceptu cognitionum Scientiæ, sed ex intentione extrinseca Principum Inventorum ipsius*. Vnde merito infert, ex conceptu intrinseco Fidei nihil determinatè ac necessariò esse objectum attributionis Fidei, sed hoc pendere ex intentione arbitraria Dei, & ex fine quem Deus sibi præfixit, nempe, quæ Deus per se intendebat à nobis esse credenda, sive vnius cognitio conduceret ad cognitionem alterius, sive non.

31. DICO 1. Deus quâ talis est objectum attributionis principalissimum nostræ fidei. Ita communis contra Durand. Gabr. & Okam. Explicatur. Deus enim ex objectis revelatis est objectum omnium nobilissimum; & Deus revelando perfectiones suas intendit primariò cognitionem earundem. Jo. 17. Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum. Vnde S. Augustinus lib. 4. de Civit. Dei c. 29. *Fidei* inquit, *primum & maximum officium est, ut in verum credatur Deum*.

32. DICO 2. Vita æterna est etiam objectum partiæ attributionis Fidei, seu: Deus ut noster finis & beatitudo objectiva. Probat. Etiam si cognitio nostræ beatitudinis æternæ consequendæ nihil conduceret ad melius cognoscendum Deum, adhuc Deus eam nobis revelasset: quia Deus nobis revelando consequibilitatem æternæ vitæ per media ab ipso præscripta, non intendit vnicè, ut talis actus fidei conduceret, ad Deum melius cognoscendum per alium actum, sed intendit per se cognitionem vitæ æternæ ut consequibilis. Nam Lucæ 1. Act. 13. & alibi vocatur Verbum Dei *Verbum salutis* 2. ad Timoth. 3. *Omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum &c.* Ad Ephes. 4. *Ipsè dedit quosdam Prophetas, alios autem Evangelistas, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem Sanctorum*. Ad Hebr. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quia remunerator est*. Jo. 20. *Hæc autem scripta sunt, ut vitam habeatis in nomine ejus*. Vnde S. Augustinus lib. 11. de Civ. Dei c. 2. dixit, finem totius Fidei, & ipsius etiam Christi esse, ut ad Deum perveniatur. Id ipsum videtur S. Paulus indicasse in definitione Fidei, quod sit *Speranda*

rum Substantia rerum. Denique S. Thomas q. 4. a. 1. asserit, Virtutem fidei in hoc distingui ab alijs, quod ordinetur ad vitam æternam.

33. DICO 3. Probabilis est, etiam Christum Deum Hominem, & quidem sub conceptu Redemptoris, esse objectum parziale attributionis Fidei, hoc est, Deum, revelando Christum Redemptorem, non ordinasse hanc revelationem vnicè ad hoc, vt melius cognosceremus consequibilitatem nostræ salutis in Christo tanquam in medio conductivo ad salutis consecutionem, sed etiam propter se, hoc est, propter præstantiam talis objecti. Ita tenent Okam, Gabr: & Ripalda, contra Card. de Lugo. Non est autem sensus Conclusionis, quasi Deus intenderit fidem in Christum per se & propter se, ita vt ad nullum vltiorem actum eam ordinaverit. fateor enim, quod eam ordinaverit ad actum fidei de consequibilitate salutis, sed sensus est, quod insuper ordinaverit ad amorem & reverentiam debitam tantæ Personæ, quæ ordinatio non impedit in præsentī casu, quod minus sit objectum attributionis fidei, vt dicam postea.

Probatur Conclusio ex psalmo 39. In capite libri scriptum est de me: quibus verbis videtur indicari, quod in revelatione Christi fuerit habitata maxima consideratio præstantiæ objecti. Jo. 17. Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum.

Confirmatur. Si enim Christus fuisset præcisè revelatus in ratione medij ad salutem

consequendam & melius cognoscendam, præscindendo à præstantia & dignitate Personæ, cuiusque illi exhibendo, non fuisset ratio cumtemplandi Angelis: atqui ex communiore sententia fuit etiam Angelis adhuc in via existentibus adventus Christi revelatus: ergo &c. Major præbatur. Nam respectu Angelorum Christus non habebat rationem medij ad salutem; habebat autem dignitatem ob quam coleretur ab Angelis, ut patet ex ejus annuntiatione facta pastoribus, et ministracione in deserto, ex custodia sepulchri etc. ergo cogitandum pariter est, quod hominibus non fuerit revelatus præcisè tanquam medium ad salutem, sed vt medium talis præstantiæ & dignitatis, quod esset amor & reverentiæ colendum etiam ab ijs, quibus non erat medium salutis.

Neque refert, quod ejus præstantia fuerit revelata, vt amaretur & honoraretur. Nam amor & honor non sunt actus fidei: ergo ordinatio ad hujusmodi actus non impedit, quominus respectu habitus fidei habeat rationem objecti attributionis: sicut licet frænum non possit intendi nisi in ordine ad directionem equi, qui tamen directio non est actus frænofactoriæ, sed actus equestris, ideo talis ordinatio non obstat, quominus frænum sit objectum attributionis frænofactoriæ. Sed satis de his, quæ non sunt magni momenti.

